

Quipus ð m̄ h̄ m̄

Em. nkpm

Digitized by Google

8. ОГРАНИЧЕНИЯ (27 ЗАКЛЮЧИТЬ)

1853

ԲԱԼԵԱՆԴԻՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆԻ մեջ եղած ձերբակալու-
թեանց վրոց ԳՐԱՀԱՇ-ՇԵԽ ըստին և իշխան կեցող
մէկ թղթակիցը այս օրոպերին տասնեւ դրած է : . . .
և այդից ասենաները Աթենայի մէջ եղած ձերբա-
կալութեանց գալով, բուռուաշերն ուժիք տասը ե-
րիտասարդը էին, ամենն ալ խալայի և. ըստ մո-
տի ուստինալ: Առողջ ծածուկ ժողովակ աւելին, որի
որ բնակունացէն չէր կրնար սոսիկանութեան մաս-
ով աչքեն պրծի, և. որուն վանճանը՝ ապօնիցոյն
չէր որ ընդհանրապէս քարզական ու մեռակար-
եր: Բանն աւելի զէցընտեն ան է՝ որ աս երիտա-
սարդներուն մէջ, հասարակուն ըստ ածին նայելով,
պիտի առարտու չըստ պատանիք կան, որոնց հարբը
կառավարութեան մէջ բարձր՝ ուրախութեարու վրոց
ն, որոնց զգածումը նիստա օրինաւորական է, որուն
անմաս շատ յաշանի ցցցիքը տուած էն ու մեծ ցա-
լով կը տեսնեն իրենց որդւոց աստեղ մուրքից:

Ա Հ Գ Դ Խ Ա

ԱՐԵՎԻԹ. Ձերքակացնենաց վայոց թիւնի ողբերգիս-
պատու համարականը:

ԱՆԴՐԱ. Թագու ո՞ւ այս ազգաբնութիւնը! Համառի բար-
պատութիւնի հոգունքը:

ԴԱՎԻԴՈՒՆ. Եւրաք:

ՀՈՊՈՒՄԱՆ. Տիկին ընկերութեան մասութը:
Համար կունք պաշտօնեածու:

ԲԵՐԵՒՆ. Պարզունակ դրսին ամենանուն ինձաւ համար ը-
լուց համար:

Ա Խ Ս Տ Բ Ի Ա
ՎԵՆԵՍ. Օ Դ Ա Յ Ա Խ Ա 7
ՄԱՐԱԳԵՂԱՔԻ մէջ եղած ձերբակալու-
թեանց վրաց Գրանչ-Շ-ՌԵՎ օր-ԵՒԻ և ԽԵՆԱԿ կիցող
մէկ թշթափը քայն օրստրին տասնկ դրած է: . . .
և վրայի ասեհները Աթենացի մէջ եղած ձերբա-
կալութեանց գալուի, բանուղիմերն ուժիք տասը ե-
թիսասսրդյ էին, ամէն ալ խաչապի և . . ըստ մա-
սն ուստանալ: Ասոնք ծածուկ ժողովակ առնէին, որի
որ բնակունապէս չէր կրնար ոստիկանութեան մաս-
ուիր աչքեն զրծիլ, և. որուն վախճանը աստրիդո-
ւոյ որ լնդհանքակէս քաղցումկոն ու վեստակար
էր: Բանն աւելի զէցցնունք ան է: որ ու երիտա-
սարդներուն մէջ, հասարակօրէն ըստ ածն նայելով,
դիմա-օրաբար չըստ պատահիք կան, որոնց հարքը
կամ ավարութեան մէջ բարձր պաշտոններու վրա
նն, որոնց զգածումը խիստ օրինաւորական է, պահն
անէ շտո յայտնի ցոյցիք տուած և ու մեծ ցա-
լով կը տեսնեն իրենց օրդես աստիկ մարզիք:

— Ա ՀՅՈՒՆԻՑ ՀՐԱՄԱՆ ԾՈՎԻԲ 265 ՄՇԱԿԱՆԻ ԴԵՐ, արքեպիսկոպոսին ԾՈՎԱԿԱՆ ԽԱՏԱԿԻ ԿԸ ՀՐԱՄԱ-
ՐԱԿԵԼ, ԱՐԱՆ ԱՌ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՎՈՐ ԿԸ ԽՈՍՔԻ ԻՐ
ՎԻՃԱԿԱ ՀԱՆՉԱԿԵԼՈՒ Մ. ՀԱՌԱՋ ԾՈՎ ԳՐԱՄԵՐԸ
ՄԱՐԱԴԱՎՐԲԻՆ (concordat) ԳԽԱՅ 1. ԱՌ ՊԵՐՊ ԿԸ
ՊՐԵԿԵ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՎՈՐ ԲՆԵ ՕՐՎԵՆ ԳԲ ՀԱՐԻՆԱԿ Ե-
ԿԵ ՂԵՐԳԻՆ ԻՐ ԲՈՅՋ ՐԱԹԵՐՄԱՐ ԱՐՔԵՊՈՅՄԵՆ Ի ԳՈՐԾ
ՔՆԵԼ, ՊԵԿՈՐ և որ ՔԵՆԵՐՄԱՅԻՆ ԻՆ ՔՐԱՅ ԱՅՆ ՀԱՄԱՐ
ԼԵՐԵՐԵՐ ԱՅ ԱՆԵԽԱԴ ՀԱՄԱՐ ԽՈՄԱՆՈՂ ՔՐԱՅ ԱՌ ԿԱ-
ՊՈՎՈՒ ԱՐՁԱԿՈՒՅԻՆ. ԽՈՀԵ ԽՈՎՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՎՈՐ
ԿԸ ԽՈՍՔԻ ԿԱՖԵՇՈՂԻԿ ԱՆ ԱՄԱՐԲՈՅԻՆ ԽՈՎԱԿԱԾ. ՁԵԱՅ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գալուստյան, Յազիդի 22: Անձազոք մէծ գուքը
չորհք ըստ կուերացի, Նեղբարի ու Մունքացից
պատասխան ապարաներուն և անօնց պատիժն արսունիք:
Հովութիւնը կը մէշացընէ: Տառապը մարտնադրին
պարապատիւնն հրաւիրելով: Ես հսկաւիան
թու զի՞ն ուրիշ անդամ ամբազչ կը հաղորդենք մեր
ընթերազնիքուն:

սրաւեցաւ. այս թվովն Հնորհը բնդառապես իր կողմէց
պատուցն վրայ եռուց պիտի տան Խոախիս չենքապու. ։
Եսոր Տամար աշ զգենաւ. մը պիտի սպառուի ու
Լիփունցին Արաբիա պիտի որ անցնին. ։

ՀԱՅՈՒԹՅԻ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

Page 11

Ես ՏԵՐԱՎԱԾՈՅ լրագիրը Պրապանքի դքսին՝ Մա-
րիամ ՀԱՆՐԻՔԵ ԱՐՔԻԴԱԿՈՆ Հայոն հետ ամեւստանա-
լուն պաշտօնական ԸՆԹԱ կու առ ։ Քաղաքական
Հարժաքառութիւնն Օդոսոսի 21/ին, ժամը 1ին
Կրիստի արքունիքը պիտի որ ըլլաց, իսկ եկեղեցա-
կան սրհնութիւնն երկրորդ օրը ։ Սիրայէլ ո-
ւուտուցած եկեղեցացն մեջ պիտի հասարքի ։ Ամ-
սոյն 22ին իրիկունց մեջ ընսաւորութիւնն պիտի որ
ըլլաց, 23ին Գևորգէն ետքը երկարէն մինչեւ մի ց-
քաղքին սղիւացը կողմերը պարտազ երիխուաց հան-
գէս որ պիտի որ ըլլաց, Տեծեց մեկ մասը Պրեւակի
16երորդ գալուն հասարակութիւնն ըիտի ներկայա-
ցնեւ ։ իսկ մեկալ մասը Պրեւակի հիմակունն կար-
գաւորութիւնն ու Տարասարարութուց ձիւ զիրը,
24ին Նոյնպէս Գևորգէն ետքը 200 հոգւով երա-
ժշտառթիւնն եւ իրիկունան 10ին հրախաղութիւնն
պիտի որ ըլլաց ։ Ես ունեն հանդիսութիւնները չեղած՝
21ին իրիկունան Ժամը 8ին, բայց քաղքին շանկափ-
նելը երկրորդ օրուն հանդիսութիւնն պիտի ծա-
նուցնեն ։ 22ին, 23ին ու 24ին հասարակաց յէն-
գելն աղբօցին դրօներով վարդուրուած պիտի մասն

ՀՈԼԵԱՆՏԱՑ

ՀԱՅՈՒ. Քուղանի 29 : Կրկու որ յառաջ երկրորդ
տևելիքն նախին մէջ Պա . Քորտերաֆերտ առաջար-
կաւմին բրա որ պաշտօնեաներուն երկու բան
հարցընէ : Կախ կը փափագիմ , ըստու , զիտնալ որ
ուղարկած կրօնին առ ճանձնակեայ վարչութիւնն ին-
չու հունար դաշինին այնպիսի պաշտօնէի մը յան-
ձնեց , որն որ ուղղարկած կրօնէն չէ . եւ երկրորդ
կը բարձրած , բայտ . իմանեալ որ Պր . Լիլիէմֆիելան
Հում խրկարին ինչ բանի վրայ կայացած է : Ան-
ուակը 18 . քուէի զէմ 29 . քուէով առ հարցուներուն
ընելի ընդունելին ետեւ , առաջարկութիւն ընդուր կը
ցուցընէ թէ ուղղարկած իրաւումք կրօնակի կրօնան արտնինէ

որ իրենց կրօնի գործքերն ուղարկածուու շեղջալ պաշտօնենք մը յանձնուեցան։ Հովը՝ արտաքին գործոց պաշտօնեան ծանոց որ ան կրօնին գործքերուն փառ առ ժամանակնեաց պատուի պաշտօնեաց մը դրուեցած պատճառները չի կրնար մեկնել։ Խոկ Աթրէմ թէլտ պարզածնեան անոր համար Հովամ իրկու եցաւ, ըստա, որպէս զի քահանոցարքնոր կրօնին օրինաց ստուբարքըն նկատմահի ուղիղ ճամփունքին ընդունի։ Ասդ վայ նշյան խոնդիրը լընդուցաւ։

*セラトナト

ՅՈՒԹՎԱՅԻ 29թի սովորութիւնը մէջ եղած
զ աղօնի խօսակցութեանց տակն պի. Ըստութիւն ա-
ռաւնու գլուխի մը իր երկայն խօսակցութեան մէջ
ուղարկեած բառ. Առօսմիայի ի գործ դրաս միջնոնք-
րանք գեմ պիտք է բոլորի հասուցում պահպանի-
լու համար պատշաճ ժամանակի սպասելու է. որ-
ուարին ու լուսաթեաց մէկնոցական ծանօթութիւն եւ
ժողովրդեան ազ տեղեկութիւնն տալու է: Ես եւ
ուրիշ եղած պարունակութեանց մէջ մասը
մերժաւելով, միայն յանձնաբարական ժաղովը մը
զնելը (գաշնակցութեան ժողովրդին վկասաչութեան
խօսութեանը) տալու, երկիրս պատիւն ու սինկաթութիւնը
դրանք և գրեսինցները պաշտպանելու համար ա-
նորոշ փոխ մ'առնելու: ՀՖ քաւեկի դեմ ՅՆ քաւելով
ընդ ունեւեցաւ. առ բանիս անդամներին հինգ հոգի
հաւանեցան:

Պաշտպահական տեղի կութեան մը նացելով՝ Հայ-
պարտիստներն մերժուած Գերայիցին էրը 6212 հայի
են եղեւ : Ծինչեւ Հքանչ ամեն տարի 3000—4000
գևանիցիք, պահապահ, օրինաչունութեան առաջարկութեան
մէջ դպրէ ու սահա կը զանեին, բայց ասհանները
գայունելով՝ ալ չեն դանեիր : Եերջապես միայն Մեր-
տրիսիցին սահաննեն մեջւն 4000ից շատ մասուն-
դործ կանցիք, Խմբառտիսին մօտաւոր գործ պահա-
ներուն մէջ գործ կը դանեին, բայց սահանները
փակուելով՝ անդոր մատականի :

ՏԱՐԱԾՈՒՅԹ

ՕՍՄԱՆԵՐԻ ՏԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՍՏԱԳԻՆԱԿԱՐԱՐՈ Հայիսի 29. Գումարելն ու
Դարապողութեան 20,000 սովորական զօրք, Խդիզառաւէն
հասատորման շատ զօրք, Պէտքառելն ու Հալեպէն
ալ զօրքաց բազմութիւնն կը ապաստին: Մէքքէ գու-
ցող շատ Տաճիկներ ճամփան նորէն եւ գալուալզ,
սպարապետն (ռէխառէրին) զացին ու իրենք զիւնելի
ծառայութեան պատրաստ ջուցուցին եթէ պատ-
րապէր բացառեց: Այսու ասեանց սրբնութիւն ուրիշ շատ
մոզգիկ ալ հետեւեցան: Օռէքքանութիւն թիւնուն
կըսէ որ Պաքք Խախոսի հոգմելը ընակող Զէտ-
պէքքները, պանք աշխայժ ու զօրաւոր մարդիներ
են ու 10 հազար հոգւոց շափ կիսան զւեր տանել,
միհարաւ Սուրբանին ն (ըստ ունան՝ 10) հոգի
պատրաստութիւնն իսրէցին, զըսցելու համար
որ պատրաստ են իրենց միհարեանն ծառայելու: Են
պատերազմի երթարու ուրիշ բան ալ չեն պահան-
չեր, բայց եթէ վատագու հաց Ասոնք իրենց լանձ-
արարութիւնը նախընն վրաց ըսին, երբ որ մեծա-
քան թագաւորը Սուրբան Համետի մէջինը է եր-
թուր պարեւովին առափառութեան համար: Անընն
թէ միհարաւ թագաւորն անոնց գունդը կաղմելը
Համան տուեն է:

Հայութը առ Պատրիարքին ըստեմն այլէ լոց և արթուրն ամենաշ 30,000 զօրքը, և մեր Փաշան երկու բանեց, 25,000 դր գումարին, իսկ մասնաւ մասը երկին ներքին հողմութ դրա : Ասդուրեւ ըստ առ Պատրիարքին պարագաւ:

Պայմանագրութեան Ըստմաքայլող զօրքը:

Խեժաբ Հայոցն պայման կը դրէ: Խպեպառի
Նաևասարմիջը Յուշիր 1851 յամագայթին զօրքով է:
13 փարձա բանած Գլուխուարմանի Նաւերով զեա ի
Կառաւանդակալ պղին Տաճրոց էլլա: Առ Նաւեպարմիջը
Տէ պղաւարացնակոնն աւերէ բավկացած է, որնիք են

2. Եւապարկ, ամէն մէկը 96	թղթագովածքն	առ. 1200	հոգած
4. Ֆրի կար.	" "	64	" " 600
2. Շորդիդ,	" "	22	" " 220
1. Արիկ,	" "	22	" " 120
2. Պատերազմական շոգենաւուց,	մէկը 360.	մէկառը 260	
	միաւ զգացթ ենամբ		

Гур 11 պատերազմնին նաև երբ, որով ողջակի կառամանը նույն որով նույն արքելոյ օրոշուած էն ու 13 խճառակին նաև եր ալ մեկուեց առաջ կերթան, 9500 տաճարային զորք ունեն, որով եղիսպատի ցանքարային զօրքաց առաջին կեսը կը հաջթին: Երկու որդիշ եղիսպատի շողենաւուներ ալ շատ անգամ եղեթալոյ գալու՝ 10,500 հոգին բազկացած պարոց բաժին մ'ալ կոստանդնուպոլիս պիտի տանձն: Ես առնցմէ զան՝ ուրդիշ երկու եւսոյորի նաև եր ալ կը նորագուն, որով լիննալուն որեւ՝ ըսլը նաւատոր- մինն եւս պիտի միանան: Այսպեսով եղիսպատին դրան գացող օգնութիւնը՝ 13 պատերազմնիկն նաև եր ու 20,000 տաճարային զորք բաշխոյած է: Առ բոլոր զօրքաց գնելեցը ծառացաթենէ ելած զօր- քեր են, որով Կայսարին Փաշացին առաջնորդու- թեամբ Շառիք, Անտալու, եւ Արարիա արշաւած են: անոր համար ալ պատերազմի վարժ ու կիրք են: Տաճարային զորքը Աւելի Փաշացին ձեռն է: իսկ նաւատորմից՝ ճախիկավ գոյանուրդ Հայուն Փաշացին հրամանին տուի:

Պարձեսոյ օրիք Տեղ Էւթէմառն լրագիրը
Կրոշ թէ Յուշիս Ենին կատանց նոր օրվիս լուր հա-
սու որ Մազաւիսիս ու Ալավրիսիս սիրոց իշխան-
ներին իրեւց հօն եղած զործակառապետութուն ինչու-
ցիր եւ թէ մերին հրամանաւ բարձրագոյն Դրան
Հետ օւենաց յարաքերութիւններ ու ժամանակի
ըստ հասեն : Աս բան անկախութեան ցըց մըն է ,
որն որ շատ անհանդ հետեւութիւններ կամ մե-
ծամեծ դժուարագիւններ կընոյ յասաւ բերել
թէ որ Դրան իր իշխանութեան իրաւունքներն ի
գործ պետ ուզէ :

Այս անձի ոչոնքուն Փարբեզ կնքող մէկ թրդ-
թափացը Տևեւ և ապ կը զրէ : Հաւատարիմ լինու-
ուցելով, Կորիր Անդ վիպիկ զահմաքը ուռասկօն կա-
և ազգաբառեթեւն իրան ծմբարկին ծանուցողին մը
խրիեր է : Ցիշեալ գահմաքը եղին ծանուցողին մէջ
յայսներ է թէկ Առաւաստանի կայսեր՝ Վնդղացի ու
Գայցիացի՝ արևելի ուն Բնագրաց Նկատման ըրած
միջնորդ ու թիւնը միքայելը Վնդղան Նախատինիք մը
չէ համարիք և թէ թէ նկա Առաւաստանի առեւելին ուր-
կելք պիտի շքեւ բարձրագցն ուրան հետ առանձին
խռացեցը : Ապա վական կառավարութիւնը ու
միայն սահմանան կառավարութիւնն չէ սկզբան Առաւ-
աց կուսավարութիւնն ընդուիմա թիւն ընելու հա-
մար, հապա նաև միշտ չափան որութիւնն են ան խորհուրդ
ուռած է : Իսկ ան օրեն որ Օսմանիան առ թիւնն են ու
Առաւաստանի մէջ որոշ կարգադրութիւնները
կը ըստն, Առաւաց՝ Դամուրի իշխանութիւններն են ել-
լուն ըրած ինչ և ից յապատճեմի՝ Վնդղան իբրի-
դրաւերապմի յայսուարաւութիւնն պիտի մասնէ ու
բաներուն տասնկ վիճակին վերջ մը տայս համար
այդու միջոցներ ճենու պիտի առեւն : Անդ վիճան իր
համաւարագմին Պէտքի ծոցը կինուոյն Ռուսի բանակի-
ներուն Դամուրի իշխանութիւնները կինուոյն իբրի-
դրաւարացում մը չիկնար ընդունելի : Անդ վիճա-
կան նուերն աղաս ծագու մը մէջ են, զայն որ ու-
զած առեւենին կրնան թուուլ, բայց իրենց հետա-
նորդը անկախ է Առաւաց Դամուրի իշխանութիւննե-
րէն ելլեւն : Գաղցիան ալ Անդ վիճան պատշաճներն
ըստ է :

— Ձեւալուս առ յօնքին ամանը կ երեւաց որ խալովութեան անխորով մեալը զժուացած է, սակայն եւ ոյսպէս ամէն կրցնանէ եկած լըերը կը հաստատէն թէ: Ամէ յօյն կը որ խնդիրը շատում է ու խալովութեամբ լինենաց: Առ լըերան երեւելիները հա-

աւելու ենակե հովե կը զնինք :

Ս աշխիքց առաջարադան պայման կը գրէ : Կ-ը բար-
տ անգղիսիկան շոզ ենակը կառասանքու պրզւն ինսու-
անդապակին թեր բերա : Այժմ եռագ ենին կառա-
քեաց հաւատորին զրաթենէն մը կիմանք որ արեւե-
լիան ինչիքը մը շատ մասամ ըսած նազարական
ըսածուն աւելիչու կետին վոր կեցած է : Գիտենք որ

Առարիսյի գետավանքը միապահութեան առաջքացքը
մը խաւրած էր Առաստանի կայսեր : Այս տառա-
պիրութիւնը կայսեր Հաւանաւթիւնն ընդունելին
էաւել : Կատանութուողին խաւրուեցաւ : Ենդիլիսի
ու Գալլիսյի գետավանքը Խոշինն մէջ և զամ քանի
մը պատիկ չափաւորութիւններուն Հաւանաւթիւն
տուին : Աս Հաւանաւթիւնն էաւել : բարձրագցի Դաւ-
որ պատրաստ է Խուռաստանին չափաւորուած միա-
բանութեան մլլիլին տորագրելու : առանկով մի-
անկ Գալլիսյի ու Ենդիլիսյի Հաւանաւթիւնը կը
պահանի : որուը իրենց գետավանքերան Հաւանաւթիւնն
անցուց էր Հաւանաւթիւն : Ենանի է նէ Խորոպան կա-
զի մէջ ձգերու : վախ ասուղ ուռասական-տաճկական
իրենց զոյլց երկարական մէանին խաղաղական ըս-
տումը կը նայ իշխեւ գրուի եղու լան մը մասնաւիլ :
Դարսուն նաևն Հաւանաւթիւնը զանուզան տուոր նէր չափ
ասրածուած յիշրուն զիմուցը կը նանք մեր ընթեր-
ցողիւրուն երաշխան պը սըսալ մեր պատմաններնուն
տուութութեան զնոյ : Գրասուր տիմոյն 20իր իր-
կուուն ժամը նին միջեր նաւեւ Հաւանաւթիւնը տու-
նելին եաւեւ : 21իր Աշշիր ծոյեն ելած է եւ շլուած
շուառաւթեամբ : պատիկն մինդ օրուան մէջ, Մարսի-
սա Հասուած է : Իր բերած Հասպեն պագրելուն մէջ
կան երկու օրինակ միջնալ միաբանութեան սու առու-
բացը եւն, որուն մինակ Գալլիսյի ու Անդ վիսի վա-
յարիկ պիտի խաւրուին :

Առաջին դաստիարակ կը գրէ ։ Խուստական-Օսման
Նեան խնդիրը խիստ պարզեցաւ, թուշը որ Անդ զիսյի,
Պաղպիսյի, Աւատրիսյի ու Պատրի չի դհօպաններն ուն-
ցած շարաթը օրը Ալեքսանդրի մէջ խասակցելով, մէր
արդէն յառաջադ պի Եղանակած միաբանութեան ա-
ռաջարիութեան վրայ միացան ու արդէն զանազան
արդունիք ու բարձրացնելու խրիստեացն խօսուկցու-
թեանց առ արդի ինկար մի իւ Նշցն ուսեն պետքարարութ-
ու հաստադուն պայմանացնելու ։ Համար՝ Մեծ յո-
ստ կը սպասուի Օսմաններն աշխատ թեան հաւածու-
թեան : Առաստան ալ չի կրնար անկէ ։ Ետեւ իր
հաս մեռնեմինը զընալ հաս աքեալ տերութեանց
Վասրիս ու պրուսիա արդ էն Խնդիրացի ու Կայզչինցի
առ նութեան նկատմանը բոնած ճամփոն իմբենց սեպ-
հականիցն :

Արքան լուսաւ ցամա Աթերադիւն անու չողեան արևելքն ըսկ առաւ, օրոնեց խայա-
զութեան հանձնեց կը ցացցնէն: Կոտունգնուուրին
միացին անդամ եղած նոր հրգեան մէջ՝ ուր Խելքու
առաջն ան ներկայ էր, կ'ըստ նոյն բացիւը, Առ-
արիստի միջնորդութեան առաջորդութիւնը: Առ Անդրի-
պի ու Գաղղիայի շատաններն ընդունեցան: Առ
համանցն նաև սորովիներն իրենց կեցած անցը
պիտի թող առցին, թէ որ ժաման ալ երկու իշխա-
նութիւններէն իր զուրբ քաշեր: Կանաչե և Անես-
քիթին արագոց կարդի առողջանդակուր մը Նու-
տոննեն ընդունեած Հայքեաբազուրը խոցուութեան
ուղար կը հաստուէ: Դարձնալ կ'ըստի որ Առաք-
լաճառականի Խուեր կառանենաւորոց նաև հան-
գիստը գրոքը կը աւոննեն, Նշյուղէ Առուսի թգիւ-
թիրութիւնն ու վաճառականն ինեան գիւանը զորե-
անեւութեան մէջ է: Սազզ է որ Հռո նեցիւն նաև
Հրեւեւեքի մէկալ վաճառականութեան տեղերը
գրոքը քիչ է, անկայու առաւուրդ զարգանց ճ-
պով իր մէջ շրմ ու մէկ կը սկսի, երբ որ Դրան ու

Առաջինի մէջ խառնոցելու սկզբով կը յայ :
Խանին բարձրագուածի Աւշիս Պաշտին յա-
տագրին վրոյ Տեսեւեալ խոր դրածութիւնը կ'ընէ :
Այն մշատակաղ իրը, որն որ Դանա քի իշխանա .
մերաներուն պրաման գէմ Օսմանեան կառավա-
րութեան կողմանէ բողոք կ'անուանուի, տարածու-
չաց որ Երկոյն ատենէ վեր ուուծ լրերն ու ամենի
որոշ ու խաղաղական է ու Առաստանի պահան-
չել կրցու ատենէն մէծ հասուցումն աշ մէջ կը
պարաւնակի : Կամ Առաստանի բանի մը զիշանելիք
չունի և կամ կրեանք հաստանէլ թէ պրեւելան
խնդիրը հիմակ արդէն խաղաղութեամբ զլուխ ե-
ղած է : Թայ եթէ, կըսէ, Անդ զիսից ու զարդար
քիսուուները, աս յայտապրին շնուռելուն խոր ը-
րակցութիւն ըստած են, չնոր գիտեր թէ բնշ տե-
սութեամբ նցնն ըստած ըլլան : առկայի չնոր տարա-
կութիւն որ Պր + ար լու Գուր նցն յայտագրին վիր-
քին տակըրուն չէր կ'անուր հաւասութիւն տալ, պա-
հանքն ուր կը զույգէ թէ Ա + Տեղայ բաւանան Բ
եղած է և թէ նցն խնդիրը Առաստանի գումա-
ռեամբը զօսիւ եղած է : — Օսմանեան աէրո-
մեան աս յայտապրիր իրուս խաղաղութեան նշան
աւեսուուրով՝ պրածափառութեան ընթացքին ինչ
իշխան աղէկ ապեկցութիւն ըստ :

Ա յենաց լուսը օդապոփ զին առաջնու-
կան հոգած պարու տանելով կը զրէ: Երբ զշ-
մուացին առևասկալաց անեկին մը յայսեց թէ

զամաւքի իշխանութեանց դրաւմանեկն ու նոյն եր-
իբներու իշխանապետոց աւ բարձրագյշն Դրան մէջ
Հաղորդու Ալբանիար կարուելէն եաւ նոյն գաւա-
ներուն մէջ եղող անդորրական Հիմնառուսներուն
հրաման գեաց եւս քաշուեց և յայաբարար թիւն
պահանջվու : — Վոտուանուըրաց սենեկին մէջ
Լուս ճռն Ռատուէ Ալբանիայի մէջ միաբանալուն
աւաջրիկու մէան մը միտրան որոշակին ու անցած
կիրակի Պետրոպալուք խաւրուիլլ Հուստանիւ :
— Խաւրուն ուստի իր ուստի մէկ ուստի Խաւրու

— Մերժութ լրտեսը կը դբէ ին կը եաւ կը բին
ահշանցարտ վիճակի մէջ է : Խուսաստանի ամենա-
մերժնագրքն ըս ըս ապրած ունեցած ուն , կը զցայն
հայուսառատէր ընաամփնդերն իրենց ունեցածը ըս-
նեցածն առնելով՝ ուղեցին կը դւյն ամսոր տեղերն
ապաստանիւ : Սակայն գեղացի հայները վախճառքով՝
թող շոռով որ ան ընտանիքները քաղաք երիժան
իրնութիւն Ցածիկ կոստմչուն աս բաներս լիւրով՝
իսրա Տիրաման հանեց որ ամենեւնին Ցածիկ մը . քա-
զք ոյխու շիախչի , եւ եկաղները նորէն գեղերը
դառնան : Եթնէւ Տիմաց կը դցայն հանդ պրոտ թիւնը
պատմեցաւ , բայց ոգիները սասարիկ գրուած են :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Մայնաւեն Յուլիսի 22-ին թղթակցութիւն մը
կը գրէ թէ որ . Թամանը անդ զիտկան գործակատա-
րն ու Տովմանը պատմացի վեռապահն մէջ քա-
շարկան գծաւ թիւններ եւլու : Առաջնորդ պարտից
խոռավարութեան խորհուրդ տօւեր է եղեր որ բա-
նակը պատերազմի պատրաստ կեցրեւ : Պրեւ զի-
շարկաւոր եղած տան Օսմաննեան աւրարտեան ոչ-
ուն : Թագաւորք սիրով ընկուներ է որ : Թամանընի
խորհուրդը՝ զիւն որ Խաքն ալ Սուս Առաջինին ա-
ռած է Երեւաց : Առաջինի դեւոպանն աս ըստըն պէս,
պատճացեր է որ իր սեցադիրն առենլով՝ կ'երեւ
կ'երթաց ու պարտիկուանին մէջ Ռուսուոյ զուր կը
խօժէ : թէ որ պարտիկուան կառավարութիւնն իր
զորքն անմեջապէս զէւա ի զան Օսմաննեան սահմա-
նելը չըմբեկեր : Տովմանըն աս ալ աւելցուցած է
եղեր որ եթէ Կրան հետ պատերազմ բացուելու
ըլլու : Պարտիկուանին աւելի օգուտ է Ռուսաստանի
կամքը բռննել : Որով Ռուսն ալ կը պարտուորի անօրի
պաշտպան ըլլացու :

— Կոստանդնուպոլիսէն Խռովի քառական պէտք Արտազը թագավորի 18ին կը զբէն թէ Խոսկի Պարսկաստանի արքունիւաց քով Խոսոց գեւազմնը սաստիկ Քաջանուիք, որ Պարսկից կառավարութիւնը Դաշրեւ Խաչանցին Վարդապատակն զաւար, որն որ տէղութեան երեւ ելլ էւ ծալցեալ մէկ մասն է, Խոսաց թուզը. հօն միջնան Խոս պէտք պարագիւն տեղ, զօրն որ Պարսկից Ըստը Խոսաց կայսեր վճարելու, պարագ ունի և Նշյն Ասազրին նոյելով՝ Պարսկաստանի դրա Խաչանց շիհուի վիճակին նկատմանիք աս գործութիւնը շուտուով գլուխ պիտո՞ր ելլէ, մանաւանդ որ Խոսոց զինքը պատրաստ կը ցուցընէն Նշյն դաւանին աւելի որդէքը դրամնով վճարել:

אָתָּה עָשָׂת

ՀԱՅԿ-ՔՈՎԱԿ, Սուլիսի 7: Յեղաջան թմբեն երթարով կընդուրձակի եւ կ'երեւաց թէ ժողովուրդն այ տեսք կօգնի և: Ամի՞ որն որ օտարաց մանելու թշոյ պրուած հինգ նուաչ տնկիստներին մէկն է, Մայիսի 18ին առաջարկուաց ձևուքն ինկաւ: Ըստը՝ խոսափառութեան զօրաց ու կայսերական նաւատորմին տկար ընդդիմութեան յացմելէն եւեւ, առակ տեսակ նուերով նոյն նաւահանդիսոց մասն Քաղաքը գրաւ էլուն պէս՝ Ֆրագատոսարուներուն առցեւ պահպանութեան զըսք զիին, անոնց պաշտուածութեան համար: Կ'ըսուի որ ապահովմերուն զիմուորներն առարներուն հետ շատ պիտի կ'երթան: առանց Հրամանեատարը նոյն քաղաքն տանելէն յառաջ ապահովութիւն մը հանելը ու բնչ է, իյէ թենութիւնն արգանելը Ե խիստ պատճի սպասնութիւն: Իրօք այ առ Հրամանեին գէտ՝ գործոց քանի մանելինք գլխահատութեան պատճի բնդունեցան: Կայսերական դորքն Ամինն առնելու փոքր մ'ընելով՝ յեղաջանաներէն չարտաց զարնուացաւ: Բայց կ'երեւոց որ կայսերական զըսքը զօրանայօվ՝ նորէն յարձակում պիտօն ընէ: Ա'յսուի որ սկսուեաւ արագածութեան թուշ-ճառուի կողմէն պիտի գիմնէ: որտ որ եթէ սոյց և ՆԵ՛ սասաթի պահերացը մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ նոյն դաստին մէջ 60,000 թաթարաց ցեղէ զըսք կոյ եւ ըստ մեծի մասն ժողովուրդն ալ նոյն ցեղէն յառաջ եկած է: Թեղիւած յեղաջանաներն պաշտի յառաջ զ այսօծ Են, ամսիկն իրենց ձևուքն է, քանզ մենին ալ կը սպասնուն, բայց կ'երեւ այ որ կառավաշուութիւնն առնեն թենչեան յուսահատած չէ: Ծառ օտար նուեր զնից ու Բանգոն քաղաքն ալ մինչեւ Հիմակ Հանդարտութեան մէջ ուսէնք:

ՀԵՂԿԱՍՏԱՆ

ՊԱՐՊԱՏ, Ըստի 20 : Ենպէս լուզբօյ նախընթաց թշուած թուած մէջ գրուցեցնեք Աղդկուոց ու

Արմաներան մէջ խոպագով ըլլօնը չհասաւուեց։
յու ։ Արմանոց պատումն արմերը մէկնելուն պէտ
և նզգիացիք մէկ շղթենաւ ։ Եւ որիշ թնդանօժով
նաւ մը նորկեցն Միտքայ, որպէս զի զբանն նայ
տեղը, զօրն որ յառաջադպն Պիրմաներան կ'ու
զէին թողուր։ Արէհ-թուռն որն որ անցեալ տարի
Ազգիացաց այնչափ կորսուեան պատճու եղած էր
և այի գորգառնէն մէջ պատուիլ ու սիրով ընդու
նուեցաւ։ Ռաբկա Ֆրանց զօրք կը ժողով ու կը խօս
տանայ որ Պիրմաներան տէրութենէն բոլոր օտար
ները կը մերժէ։ Ըստհանուր կառավարչին միուր
ճշշց չի բացուեիր, ոնկղիանան-Հնդկանան թէր-
թէրուն նայելով՝ Ֆրանկո Ֆրանց ըրբանական
զօրքն իր տեղը պիտի կենաց, և երբ որ Պիրման-
ներան կողմանէն թշնամութիւնները կը սկիզբ, ան
առեն Անդզիացիք ոյ ։ Վայրի վրաց պիտի քայլե
բրուժիք, Աննագունիք ու Բեկուր սահմանները կառա-
րելոց հանգարութիւնն կը ամիեւ։ Արուուի թէ Լուս
Տէրհուսի որոշած է Եւեկուու բրիտանական Հնդկան
առնի հետ ամրացն առավել, թէպէս և Պիրմաննե-
րան կողմանէն խրկուազներն առ գաշունց սառըադրել
յանձն չեն առած։

ԱՐԵՐԻԿԱ

ОБНОВЛЕНИЯ

Digitized by srujanika@gmail.com

Ա արդ ինք զիշեցն երջանիկ սկզբու տառեն, պիտու-
իկ առևանթէ մէսքը խաղաղ, ու հանգիստ կարծած է ա-
մասնութ, մէկն Փիլոտին վերջին խօսքերն ու անոյ հե-
ռանուող Երթալի՝ կրկին օրբեներու պէտ սփրոյ մասն
ու վիճակ խոցեցն: Եզր որ առ երկու ցաւերը պատա-
ռու ցի խոցը Թափանչոցին, զարթեաւ անոյ ծայբէն մէջ
որից երբարդ յաւ առելի աստիքի, որն որ չուստոց
զինուր կը ուն զեր: Ապրդ քանի յաւ յառաջ Արշակ
Եղբարդ պայ Ներսէն: Եւ արքիներն ու Երիտ երկը
խոց բառ եց: Հիմնի առ խօսքերն նկարը զ պնդուց
Եկրպարանոց մէջ իր Երեւանկայր թէ առ առջեւ զ այսու՝
իր մինչ արքան այ առելի բորբոքեցն:

Ե առանց արդ էն զիշեցն իր խորիս մէլ աթեան թէջ
թափթառան էր և Ա արդ զեր զեղեցիկ տշուրները
չը զայուժ, հանդիսու ու հանդարաւութիւն կը վնասու լր
եւ ծանր ու քնոյ կորու զը իր զեր բարձի գոյ գոյն
չէր: Կիշերան զայ հայե նեղիկ կը չիւէր, միայն առ-
քեալոյ օստախոնք կ'առէր ընտիւ իւ և առ վոյ սփրոյ խօ-
սքն իւսանին էր: անոյ կորդ ևս թէ Ա պրայ պրակին
զարկն այ կը խոսեցը: Պատի իսցին մէջ քնանալ ու-
զոն տառեն Երկէ ակացու թէ առ առջեւ: ցայտուկուն սե-
սիներ, գիշերուշնին իւր հերպարանութեար կը աւունիր
Երբէ մէ ալ նոյն աշուշներն տառին անդին զարձուցոն
մասնաւի, թէ եթեւ արդ ուշ տեսի մը նորդն առ տառեն

Ա Երջանկու և յարդ քուն մուս... բայց բանավետ ամիս
տօւած շնուր, եւ դ միքը պիտ որ գտնանի ահաւզովէ մը
պղպղ տօւած ու թ արշանուն կ'երեւ, որ, կը ցուցինքն
թէ պղպղուրելի երաշընէ իր հոգի ին կը չարշարեն: Երելը
կը հեծեր ու հ ոպաս, եղբեմն աշարժերը կը բանոր եւ
դարձն այ բնեմեւ քոյ մէջ կ'ընկղութ եւ նոյն ընշան
քոյնն առակ երացն ու անուանուր ին խայր կը խոզար:
Կորեն արթնաս Ապրդ ու տեսաւ որ պայ գիշերական
միւ ու թ եւստ հետ կը մրցի: Եւ քիչ մը Եսորյ հայ Խովին
մի երերիս վրոյ անելի իւ անհամար տակեթել ճառապ ազ այդ
ներ տարած ու ելքից արեւելուրիցնեն երկինքն շիկու
կուրմբ ներկերավ և երկիրս Հուշն ու անկարից խայ
ուրդն այ փարասելով, բայր ախսարհը լուսաւոր ցին
ու անոր կ'եւպահան թիւն տուիւ:

Ա արդ անհօգնեն և ըլքան ովկու Եղբայրութիւն պատճեն պահածոնք պիտի իրեն կամաց լոզ, Եղբայր Հայ վաղեց: Գրսուի անց անհերին մըջ՝ Երդ որ իւր պիտի առեւսու, Եղբայր շրջեց ու անոնց պրախ խալուք թիւնը վահարախի թիւնը և անոնց կամ սոսականալու հակառակի եղանակը:

“Եթուն իր ամի ոռք նաևաձաւ արաւում ախտուր կերպարնաց մէջ էր, ամդունած գեմքը մէջ անշանդար առ թիւն կը ցուցիւնք եւ իր միլին առաս ին ին առ մէտ անդին թափառ եցիներ ու տաեն, ու եթի եւս կը պրայօթը ու տաշտինը աւ եւ եղու աւել չը զանենք. մասսա անգիտ է առանց շարժմանը զբանք կարծեքին վայս յեցուցած ու աշխատ այ գետանը խմարդնեցուցած էր: Աս դրից մէջ երդոյս կենալին եւաւ: Ահ, Աստած, զոյցը մէկնիմիկի, զայցի... զայցի... բայց չեւ, չեմ կարծեք աս զարհութելի մասնաւորներեւ կամ արքին ու շնուր եկած առայիններեւ երդեք պիսի շաղատիմ: Կերտուհին իրեն հաղարածեկ հարցում ենք բներէն եւ անոնց լուծամք չինդուին եւ ոքը, աչպարացու ու առջեւը գիտակ էր: Այ արդ գրեախունակ թեան մէջ տեսում: Դուդուին իրեւոսակ մի, խաղաղութեան նկարին զիբուր նկած, ախտը ու աղքակն կերպարնաց քու մասնաց համար՝ անոր հանդ առանքաւուն կը տպառիք:

“**Ա**նկուր, սիրելի Շարպ, հենուր, քառ երտունութուններ քաղցր ծայրեամ, մասեցիք զրիեօն զըքեզ... և ուստի հետո, այ ճար չկայ, վերջին հրտապատկան ողջուն տամ... Ասսու ան դիսու, որդեանի, որ ես սկս հետեւ որշափէ ի ապրիմ... սպասուկայի գրախու կը գուշակի թէ քիշ և հետեւրա: Երբ մե մարի ըստ առ մերժին խորքերու ու կասի ըլքու քեցիք: Գիտես սարգէն որ Աւազու և զըցայրէն իր վկայ և զան զորպարտութիւններին ու անքառ-ասմունթիւններին ինչ զինուին ազատուր: Համար՝ երրու պարսից աժամանից, ակրօդ թագու որին զետայ ու եւ հաւատազօնաթիւնն այց չուցի նշաննելով զայտոց: Աւա- կայն նշաններէն մինչ որ... ո՞չ... ոպարմելի էն ապր- դքանիստ մարդ... երիս զիս ու ակազաւթիւնը զննըն ու- րացող բրին... այսու ամենութիւն թագաւոր զինու ազատ թուղ չխորը, պատանզ կուզէ... և ուրիշ, զըքեզ... որդեանի, մասու ազատութիւնն ու հուսար- ունթիւնն աեղ... ուղարին... զըքեզ պատանզ կը սահմանի...”

Ա արդ՝ եղբօթ ուրացութիւնն ու մայթի և Եղմարքը տեսնելու յապաշտուած առինքի տեսքը՝ խորապես թիւ և անհօգութ մի դաշտավիճ եցաւ։ Տայց անձիթապես այսին որի ու շահեց առ առ, վատաշաթիւն ըստու ու փայտ գնելով՝ մէք նայեցաւ ու պրովո խօսեցաւ։ «Ուրաց Պատահաւուն ու աշխարհը իւն ծոյրը կ'երթաւ», մոյսի թէ։ Եղայրս տպանի։ Ահ, ուր է, որովհերչ արծուի պէտք թէ եւսկը ունենայի նէ, հիմուն անձիթապես հօն կը գտնուեի։ Ուրեմն, պատաշելի եղրօս կենացը, անոր առ առ յուրաքանչյան կենացը պահելու համար, իմ լուս կը տան։ Կիրած որ մենար ուրացութիւնն ապիքառ ու զարհութելի գործք մին է, առկայն առ այդինք որ ժամանակուար ու անարդ թիւն զործք մին է։ Թաղ տռւեր, սիրելիք, թաղացքէր զիս, բարեկամք, թաշին իրեն երթի ամ, զինքն ազամեած ու ես անոր

“Յանիսով Արք, պատասխանեց անոր Կերտեհ; մեռնելու վայր շիզ է Դուք միջա խօսքեր միշ, բա գուստիրակից և հօրդ խոցերը միջադ մեր։ Մարմա- րո կենաց՝ զաւութիւն, հանձնուուր ու հոգեց կենաց՝ հոգ առք։ Մասնէ ու անօնին հոգ զոր հոմեր մերին գուտաներուն մէջ հային ու պատասխան պար- տաւ։ միշ բա քաջ հայր, երանելու շնչյակին արտ-

թթան ու հաւաքը առջև նկար։ Կայեց որ միշտ
կիսնկուած ուղարքին ու բաց ըլլուս։
Եկրուէ առ խօսքը զրտեցին Լուս՝ սպազ ու
թափառ են ենաք սրբած պատաժն, իր պատշեցի բա-
րեկամբն նկատ իր ծոցը բաւեց ու զրիւց։ Արգըն ոչ
ոյտափի յարեկամեկ ու բարեկարու։ Իր բանեան իրան հա-
մար՝ զանե ապրանքներ իւ առից և լուրի ու Ան, զա-
շեց, զայտ, զ պիտ, զայտ բայց իննուոր մեջ ու մեջ
մ ու զ ձեզ շեմ անձներ, գործեալ պարագաներն
համեմարց Ապր, եւ ազանց որ Վասուածեկ իրեն
ապաթին ու զօրիթին ինքոր։ Վասուածեկ համար

մէջ համերգութեամբ մշակնառարկելու, հաւատոց մէջ հասպատուն կենացը իրեն քարհք խնդրէ, ոյ եթի Վոր խօսքին ու կամքի ու գէ, զարձեալ հու իրար աւմենի, ապա թէ ոչ եւրով հոն ան շքեզ ու կապա-առակորցի կամուրին վկաց եղած զարպասին մէջ մէկան զ ըստին :

Դիմուկ՝ որու որ երկայն տառեն պրասառություն ար-
տեւ անհնարին իր սիրել ի զն ժաման աւ եւ առ եր. և Ա. Տիգրա-
ն բայց կանչեց ու Ներսէնին գալաքուլսի՝ պարտի բառ-
ցաւ. «Ծարդիկան եօ» քըշի, յանկաքի բարձրեամ, բա-
յը քո հոգ որպաճութեանց համար. Քու եւ իմ անոր
ուսումն հրաշանքներն ու կրթ-ամեթիւնները կարծեմ
զի՞դ շեն ամբողջներ. մեջուս մեկին հոգարությունի
ուսուց կը քիրին, եւ գոյցի քիշ ստենուան մեջ մեջը
ու կը բանեց առ որինի երկասապարին ու որդեւքին ու
անձակի պինդն ու կը ուսումներ ։ Հայութիւնը, մեջուս
կը անձնակար.

Г.յաղիսի Խօսպերով Հրեմ սկզբելի բարեկամները
մէկընէի կը միախթարէն, մինչև որ հրեմկցւուարեւու-
կան վերջին շաբան իրենց բնակարաններ ու բաժնուա-
յան դաշտ:

Լեռ որ շափերց այ երկինքն երթին չըստ ճպրերն միոյ անջարդ անհատ մնայ, բայց եւ այս հետ մէկակ և յարգն ալ արթեցա և անձինքն դուք բայց մ' մաս դրութեամբ գործ կը նայք: Այս առանձին գեղեցիկ ուր զննը զարթացաց: Ենուանի որ ոչոքին ու այդին անցին հետո ուներ պարագանեզն՝ բօմբ չ' ունի եւ ուն չըստ պարագանեզն ինչ գնայ: գարձայ այսու չեւ ան երկն շաշչուած առջև ու երա: Հ զու շարժուն ու ունե համ գուշին ու ունե առանձին պարագանեզն յու բայց առանձին առջև ու երա: Հ զու շարժուն ու ունե համ գուշին ու ունե առանձին պարագանեզն յու բայց առանձին պարագանեզն ինչ գնայ: պարագանեզն յու ծանրին ու ունե առանձին պարագանեզն յու բայց առանձին պարագանեզն ինչ գնայ:

պերը կամածիք ուղղոցած, վասն զանե կանաչե, անդյա
առիշ հատ պղղոցիկ ունիք, պատը թ անձր սարախալ էն
էնն: Անդ նման որից բեր պատ գնեց առ կային, դոր
որինակ առն առջան ուստինջու ու կարախնիք շարքեր ու-
նեցած նուռ, որոնք բնութեան գեղեցիկ զարդէն քը-
պարով, մասրու կը զայսյեցնեն և իրենց Առողջեն առ
դամբ կու ապահ: Բայց առնցքէ ուելի ամ կինար առ
անառազաքաց տասաց զբու նասոց էր բնի երգի ու իր քայ-
իք թաշնանց ունենու և անձու ողը թնգուցընց
իրաւունքներ ու իրենց լրու Տառու փառաւորիք ըստ ու
զարմանաւ: Այսդ առ ունեն բանք զններից՝ պիտի
օրինացներ միան: Եւ բնութեան Հաստիքն զբու զարմա-
նու բնին առ այս Աննազորն ու Քարձեալը զայց եւ
սրաւոց կազզի եւսնեն ով իր ամփակնեա առ առաւ ուն
պայմանը բնելին եւս: Եւսն իր անձկալուց Դիսակին
նեն ունի զնաց:

Արանի պես խոյսոնկ կը քննամոր։ Երջանիք ու
մոյք հանու արոտավ թէն մ՝ ի՞ր զ ենթի վայ կը շղար։
արդ Հանուղածակերս պինդան արք բնաշե, Երկոյն տանեն
ու ի՞ր մեջի անոր առջև վերս։ Ա երջարէն ծերունոց
ու շարժուր բոլոր եցան ևս անմիջապէս երթագութիւն
ուղարկ կերպարանոց վայ բնաւ։ Ա արդ Պարք ցոյս
օսորդ բերձն Ծովոնց։ Արանի առք երեւով՝ զին-
որ բարիթիցիներան պատճառը չորցոյ։ Ա պրեմի-
ուայ, պատառիանեց Ա տոր, զանց խոսիք բնձի կա-
րելի չը. որպիշտ առ Տէղի ու զայց բնոյ Աջ ենք
զիս շատ կանուքի իր. Լոթանիք հնայ Ականի սր-
ելիք Կերպարէն. իրեն մարդուն Տրամարտին տայցի

բը կը զովել՝ որ Խղմացին սպասել լի. կ' եթժայ, մէկոյ
կողմանն ալ կը տրամադր՝ որ աշխատու առ ոքքին ու պատ-
շելի ազատագրի մը սփախ կորպանցընէ. Տաճ ողացի
տեսարանը Ապրելոց Կերպեհենէն բառելու իր սպանը
բացուցեցաւ. Եսոքի իր իշխանն իր քանինոց պա-
տաճանն կործն թէ չէր կրնար թաղուած, զննքը գրիուն-
իր երկու օպեանտին ազգբարենքն անոր պայու կը հառ-
ցնելը. Քերթագեա Ապրէ զններէն և անձն եւ զանու-
թափառութեան մէջ չնդելու համար, պատուանք,
բառ, զննեկոյն Տէր, ապացնիկ բնձի համար մ' ա-
նելութեա, և անոր բազուկներն ազքու են:

Տարածության մեջ առաջարկված է պահպանական գործություններ առ աշխատանք։ Անկեր եղան ավագան հայ-

բարձութեալ ալ աշխարհոց: Ապրը սպիր արքունիք զգացման իրեն ըստի մի սպասութեալ տուու է: անոնց մեջ Արքունիքուն ոյն սպասութիւն Արքէն հոգագործուն այս որի որ պատասխին զրկէրալ՝ Անրի, զուեց, և քամ մանկութեանդ տառն, երբ որ քո հայրենի տուուն: ու իեցած խաչոց այբուրու սկսած էր, եւ զըսեց աղասոսին եղաց և: քու մօքերոցը ձեռարք յանձնեցի: վիճայ զունիքին ձեռքու կը յանձնեիրա: ես ալ քու սպրելիք մօքերոցը պէտք զըսեց իր հազար: Բայս ու երկուքին ալ ըստի իրարու քընէն բաշխութիւն:

Ա արդ նորմ շեքրեն վերընէ հրատարակածը
առաջին է. զգալունի երկրոյն ու անմասնէ զրկած կենա-
չը է եւու, անժամանցաւ, Ճի հեծու եւ վայրիկնի մը
մէջ իր պայմանագիրը տերիսը թուաւ, մէկ երկու
անգամ նորմէն եւու, բնակիրք, արտաստանական Արա-
րիկամբ, միայն բարոյից, իմանէց ու անմասնէ անհերթացից
եցու:

Անկախութեան պատուական լրագրոցն մէջ հաստատեած մէջ կարգացնվէ, որն որ մէջի մէծ միաբանութիւնն եւ ու բախութիւնն պատճառաւեց : Առաջ այս հաստատեած մէջ աւելանը անոնի ինսունուներ դրանք քիչ մը ժամանակէ վեր մօքքերնիս զրեր ենիք և նոր հրատարակել, եւ աւելի անոն մէծ եղան ու առաջարկելունիս, որովհետեւ նշյալ հաստատեցն դրանուոր մասն երրորդէ մը գրուած եւ հաւաանութիւն գտած ըլլազրվ յարգոյ խօսքագրեն, որն որ միան անոնի տնամակ կը համացի թէ նոյն նամակն Ըստին շմար եւ ուղամիա մասն հարձեաց եւ զգած մանց հաւաարիմ յայտաբարս մէրնոն է, տեսանից որ Աշ- բին երեւելի մէկ մասը մեղի հետ համամիա եւ հա- մախորհուրդ է նշյալ ենիքին վկայ : Մեր յայսն ու ունկալութիւնն ան եր որ տասնկ համարակիցն, ու առաջեց գրուածք մը անպատճ չիննար . բայց որովհետեւ կը տեսնենք որ որին կամ քիչ ազդեցու- թիւն ըրեր և անոնց վրայ որոնց գելմ նշյալ հաստա- տյան մէջ արդարացի տրաստնչ կը լրայ, բայց որում ըրենց գործողութիւնն ըստ մէծի մասին կը շարու- ափեն, անոր համար նշյալ հաստածքն աւելի եւս հրատարակեանութիւնն ապրուի մէկ երկու կառ յառաջ ըստ յերեւելիք, մշտին զարու ձգելով մէկ երկու կառ առ որ մէր համապատասխան գէմ է :

“Հեռեւ եղաւ առանձինք, որ ստումագան բարեկամ” մը
Եղիշ յա զարդար է, ապցերնու ուշիմ” եւ ողբարտ մասմա
ործեացց եւ զջամանացը մէկ հաւատարին” յայստարարու-
թինը համարդերից՝ որտու կը համարդին հասարակէր :

“Արդյո բարեկամ” — Բնին մը տառեւ ի վեր մէր աշ-
քին մէջ տեսակ տեսակ զրուածքներ ի լոյս կը ընդույչուին
այց եւ այլ նիմիցն եղաւ վարչ, զիմու որուած և հաւատուց մի-
արքերն ան ինմերու վարչ ։ Եաւ կը բառենք յու-
րաքանչափ առ առաքիր ու դրան ձևով ընթացի կ'առանց ի ըստ մէ-
ր յորին առ բարեկամութ, առանց որու նպաստակ մը ունենաւ-
րա, առ անց իրենց արօն անառարկաթիւնը կամ կարսցաւ-
թիւնը կը եղաւ, առ անց հետեւ անդները մասնէլու, որը
մը պայման էնթիմակ յա վարչ վիճակ որուած էնթեմին ։ Եւ ունենք
իրենց վարչ անձնեւ մէջ վարահանչի իւն ունին, այնքան կը
գտաւ արդաւուն, որ ուրիշ խորհուրդը ու իրաւոյն վիճակ-
թիւնները կարանուին, ու միշտ իրենց տէնու մարքի
խորհուրդներուն կուրացար կը հետեւն : Ասանինը ի
պահպան իւն ունի ու ունանին զար անձն եւ բարձր կ'ու-

“Рече” сие ип чија фреска је најпознатија, али и најбоља. Симоновија фреска је најбоља, али и најпознатија, али и најбоља.

Ապա ով պատրիարքը ու կանք որով առցին պատիս ու հեղինակին պարհանու են և ընդհանուր ազգին հաւատութեան պարզը եղ կանչ երկու քայլ :

ուղիղ բառ տեսակ թիվը, ու մեր բառներ կը բար ուղիղ մեր բարձրագույնն իւնա-
ւութիւնը, ու հեղինական բառները եւուցնե, ու զի-

“Ար ինչքը մա, որպէս բարեկամ, որ մեր առ քոնք մը
առաջ խորհրդածութիւնները եւ բարեկամական ըստ դրան մէջ
հարապարհելու բարեկամը ի պատճեն իշխան ինքնուսականութիւնը,
Այսու յաւագ թան” մեծքից բարեկամ մէր:

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 30, No. 3, June 2005
ISSN: 0361-6878 • 10.1215/03616878-30-3 © 2005 by The University of Chicago

“Այս առանձին բնագիտ որ մեր արդայ ըլքթեցաւները կը
տեսնեն, ժամանակի մը ի մեր ապշեցուու մէջ . . . զրաւու
ու հարաբերական առ վճին մը քիչ չսու համարդ տեսարակներ-
ու ու գրատեներու վայ է, որու իրենց նորարակնեն շատ
ապահու ուղբեցութեան եթիւ ապա ուղղութիւն մասնի վայ:
Մէնք մինչեւ հինգ բարերայ մէջ տանի վայ գոտուառան
ընթել պառացած ենք, հաստիակա կարեւացր գոտուառան
ինն վիրենք յանձնելով, որ խիստ մէջ է, գործոց հեղինա-
կութիւնն ան է թէ որ հասարակութիւնը այս տանի նիւ-
թեց մէջ աղջ գոտուառան ըները երշանիկ վիճակին հա-
սած ըստ:

"Կայսեր առնելովին, Պատմակիւր արքունի հեղինակին անհ-

արելու առաջ զրուտներուն բարեկեց և վճռաբերեց չը մասացին լու համար, պարզ կը համարեց թղթ խօսում մնիր. որ առ առաջ զրուտները թշնիւս առն ժամանուի ապդին պատի չեն ըներ, բայց ուրիշ կրցանեւ մեծ պիտականութիւն ունին, և քարոզական նկատմանը խթան առաջակա ծովագրի կը մասու ցանեն ապդին հասարակ թշնիւր, պրովինց ընարի պատ անհնկոր չեւ բազգաւատ են ունենալ յարդը հանձնաւ կը որդիքը թնին. Այս առաջա կրցեւու ծառ ապդին է անցուց ու ու այս օրուան որ կը տեսնենք, և այս գեղջերի պարունակը պաշտպան մնուի ըներած ըրածին ապդային յանձնազին թե են յու ապդին նշաններն մեջ համարեաւ, ի պատ նկատման

18. Համարին ու 135 յարգոյ խմբադրին յան-

ուահը բառ ական յացանի բառերով, աւելորդ կը հա-
նգիտիք քանի մեր կողմանէն խորհրդածութիւն մ'ու-
եցընէի, թէ եւրեա և է կրնացինիք զիւրու ընել, թէ
աւընիս ունենալով տառնէ նամակներ՝ որուք վերը
լիշտաց գրութեանց չեղինակներուն համարու
թրիչներա, գործ ըլլալով, գուցէ հօսանդու յառաջ
ելուած նունիքն ու անօր յաւելուածէն ունիք
ուզդեց թիրն կրնացին ընել իրենց գրայ: Աս մասն
ըլլ գրուցենք որ գուցէ աւելի պատշաճաւոր եւ ըզդին
օտաքարաբացին գործք կը գործ էին պահ յարդու խըլ
ագիրները՝ որուք իրոն իրենց գրած կամ ուզդե-
ցներէն ընդունած մշտնինաւոր մուացութեան առաջ
լինալու որժանիք հառաւութեները կրկնին կրկնին հրա-
տարակելու, ուզեց, հրատարակելին տառնէ նունիքն
որ, որուք անշուշու իրենց ձեռքն ու անցած են, եւ
որուք իրենց հրատարակելով՝ սուրպիւ աւելի ալ-
եցնելին և սպուս կրնան ընել, քան թէ մեր
հրատարակելովի: և եթէ աս բան ընել ուղեր ընել,
թէ առանի հրատաւածներ հրատարակելու վոյ ե-
ած ատենինին մէջ որ մուացութեամբ կարգութ
ոյն նամակները, որուք անշուշու եւ կը կենացին ա-
ռանի գրութիւններ գուըս հանդիէն որոնց գետ
լուսամի կը տրանմէ Ազգը: Առանիները միանգա-
լոցն ան ալ մոսած երու են որ ազգի մը մէջ հրատա-
րակուած հրագարակական թէերմենը ու ոյցեալը
լուսութիւններն ընդհանրապէս ոցին ազգին մասն-
ունց եւ զգած մասնց որդագանդոր սեպու լուլ, Նշե-
մուիք գրութիւններով չէ թէ միացն իրենց անձնոց,
անպահան նոյն ինչ Ազգին նախամաննք կը թէրեն,
ու իշխե թէ Ազգին համբար մշտնցնուու որ նախատա-
ռա եթեն իւ իւնական:

卷之三十一

WILHELM & OBERMAYER 6

Հայոց քաղաքացիների մասին		առջ.	Քիոր	և ամբողջ
Հայոց քաղաքացիների մասին	100 ընթետիկի թվաքանակ	—	առջ.	Քիոր
Հայոց քաղաքացիների մասին	100 ընթետիկի թվաքանակ	100 ^{3/4} ..	1/2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	100 քաղաքացիների թվաքանակ	100 ..	2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	100 քաղաքացիների թվաքանակ	10441 ^{1/2} ..	1 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	100 քաղաքացիների թվաքանակ	— ..	2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	300 քաղաքացիների թվաքանակ	— ..	2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	300 քաղաքացիների թվաքանակ	100 ^{3/4} ..	2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	300 քաղաքացիների թվաքանակ	125 ^{1/2} ..	2 ..	.. ..
Հայոց քաղաքացիների մասին	120 քաղաքացիների թվաքանակ	107 ^{3/4} ..	3 ..	.. ..